

Державна служба статистики України

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Державної служби
статистики України

25.02.2015 № 65

**МЕТОДОЛОГІЧНІ ПОЛОЖЕННЯ
З ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО СТАТИСТИЧНОГО
СПОСТЕРЕЖЕННЯ "ПРОДАЖ І ЗАПАСИ ТОВАРІВ
(ПРОДУКЦІЇ) В ОПТОВІЙ ТОРГІВЛІ"**

Київ – 2014

Державна служба статистики України

Відповідальний за випуск – директор департаменту статистики торгівлі Фризоренко А. О.

Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження "Продаж і запаси товарів (продукції) в оптовій торгівлі" (далі – Методологічні положення) визначають програму та методи проведення зазначеного обстеження, розробки і поширення його результатів.

Методологічні положення призначені для використання працівниками органів державної статистики всіх рівнів та можуть бути корисними для інших зацікавлених користувачів статистичної інформації.

Методологічні положення підготували фахівці департаменту статистики торгівлі Державної служби статистики України:

Фризоренко А. О. – директор департаменту статистики торгівлі;

Кругляк В. В. – заступник директора департаменту статистики торгівлі;

Буцولا Ю. М. – начальник відділу статистики внутрішньої торгівлі;

Павлик Л. М. – головний спеціаліст-економіст відділу статистики внутрішньої торгівлі.

Методологічні положення схвалені Комісією з питань удосконалення методології та звітної документації Державної служби статистики України (протокол від 29.10.2014 № 11).

Державна служба статистики України

- адреса: вул. Шота Руставелі, 3, Київ, 01601
- телефон: (044) 287-24-22
- факс: (044) 235-01-53
- електронна пошта: office@ukrstat.gov.ua
- веб-сайт: www.ukrstat.gov.ua

Зміст

	Стор.
I. Загальні положення.....	4
II. Визначення термінів та основних понять.....	4
III. Організація державного статистичного спостереження.....	5
3.1. Мета й основні характеристики державного статистичного спостереження.....	5
3.2. Система показників державного статистичного спостереження.....	6
3.3. Інструментарій державного статистичного спостереження.....	6
3.4. Формування сукупності одиниць державного статистичного спостереження.....	7
3.5. Організація робіт щодо збору й обробки інформації.....	8
3.6. Розробка та поширення результатів державного статистичного спостереження.....	9
Список використаних джерел	10

I. Загальні положення

Ці положення визначають методологію проведення державного статистичного спостереження "Продаж і запаси товарів (продукції) в оптовій торгівлі" (далі – державне статистичне спостереження), програму та методи розробки і поширення його результатів, принципи формування сукупності звітних одиниць, охоплених спостереженням.

Методологічні положення ґрунтуються на нормах Господарського кодексу України, Цивільного кодексу України, законів України "Про інформацію", "Про державну статистику", "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців", постанови Кабінету Міністрів України від 23.09.2014 № 481 "Про затвердження Положення про Державну службу статистики України", Положення про Єдиний державний реєстр підприємств та організацій України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.01.1996 № 118 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 22.06.2005 № 499), наказу Держкомстату від 21.12.2009 № 481 "Про затвердження Положення про Реєстр статистичних одиниць та формування основ сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств" і від 29.12.2009 № 498 "Про затвердження структури плану статистичного спостереження та глосарія до нього".

II. Визначення термінів та основних понять

Для цілей цих Методологічних положень терміни вживаються у тлумаченнях, визначених Глосарієм до плану статистичного спостереження і Положенням про Реєстр статистичних одиниць та формування основ сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств, а також у такому значенні:

група товарів – сукупність товарів-представників, що об'єднані за споживчим призначенням і походженням;

оптовий товарооборот – вартість проданих без перероблення нових та уживаних товарів (продукції) як у межах країни, так і на експорт, закуплених для перепродажу, що зазначена в оформлених як підстава для розрахунків з покупцями документах за винятком непрямих податків (ПДВ, акцизного збору тощо);

товар-представник – товар, що представляє сукупність видів товарів, які є однорідними за своїми споживчими властивостями та призначенням і мають однакові тенденції щодо зміни цін.

III. Методологічні та практичні аспекти проведення державного статистичного спостереження

1. Мета й основні характеристики державного статистичного спостереження

Метою проведення державного статистичного спостереження є отримання даних короткотермінової статистики щодо діяльності підприємств, основним видом економічної діяльності яких є оптова торгівля.

Результатом проведення державного статистичного спостереження є первинна й узагальнена інформація, яка використовується для визначення обсягів у натуральному і вартісному вираженні, динаміки продажу товарів (продукції) в оптовій торгівлі, запасів товарів на кінець звітного періоду, кількості підприємств оптової торгівлі як у цілому по країні, так і в розрізі регіонів.

Державне статистичне спостереження має **такі основні характеристики:**

- **вид державного статистичного спостереження:**
за ступенем охоплення одиниць: комбіноване;
за часом реєстрації даних: поточне;
- **періодичність державного статистичного спостереження:**
місячна, квартальна, річна;
- **організаційна форма державного статистичного спостереження:**
статистична звітність;
- **спосіб проведення державного статистичного спостереження:**
документальний облік;
- **об'єкт статистичного спостереження:**
сукупність підприємств, основним видом економічної діяльності яких є оптова торгівля;
- **одиниця державного статистичного спостереження:**
підприємство;
- **звітна (облікова) одиниця (респондент державного статистичного спостереження):**
юридична особа;
- **органи, які здійснюють державне статистичне спостереження:**
Держстат, територіальні органи державної статистики;
- **місце проведення державного статистичного спостереження:** регіони України;
- **національні класифікації, що використовуються при проведенні державного статистичного спостереження:**
КВЕД – Класифікація видів економічної діяльності;
СКОФ – Статистичний класифікатор організаційних форм суб'єктів економіки;

КОАТУУ – Класифікатор об'єктів адміністративно-територіального устрою України;
СКП – Статистичний класифікатор продукції.

Державне статистичне спостереження охоплює статистичні одиниці, які:

- **за КІСЕ** відносяться до сектору S.11;
- **за СКОФ** мають організаційні форми суб'єктів економіки за кодами: 110-193, 230-270, 310-350, 510-590, 995;
- **основний вид економічної діяльності** за КВЕД-2010 – 45.1, 45.31, 45.4, 46.2-46.7, 46.9.

2. Система показників державного статистичного спостереження

У рамках спостереження передбачено отримання даних щодо найменування, місцезнаходження (юридичної адреси), здійснення діяльності із продажу товарів (продукції) в оптовій торгівлі звітної одиниці.

Основними вхідними показниками державного статистичного спостереження є:

- оптовий товарооборот підприємств у натуральному вираженні, за місцезнаходженням, за звітний період, за видами товарних груп і товарів;
- оптовий товарооборот підприємств у вартісному вираженні, за місцезнаходженням, за звітний період, за видами товарних груп і товарів, за видами економічної діяльності;
- запаси товарів на підприємствах оптової торгівлі у натуральному вираженні, за місцезнаходженням, за звітний період, за видами товарних груп і товарів;
- запаси товарів на підприємствах оптової торгівлі у вартісному вираженні, за місцезнаходженням, за звітний період, за видами товарних груп і товарів;
- оптовий продаж товарів, що вироблені на території України підприємствами оптової торгівлі, у вартісному вираженні, за місцезнаходженням, за звітний період, за видами товарних груп і товарів.

3. Інструментарій державного статистичного спостереження

Державне статистичне спостереження проводиться щомісячно за показниками форми № 1-опт (місячна) "Звіт про обсяг оптового товарообороту" (далі – форма № 1-опт (місячна)) на основі роз'яснень щодо її заповнення та щоквартально за показниками форми № 1-опт (квартальна, річна) "Звіт про продаж і запаси товарів (продукції) в оптовій торгівлі" (далі – форма № 1-опт (квартальна, річна)) та відповідно до роз'яснень щодо її заповнення.

Підставою для заповнення форм є первинні облікові документи та реєстри синтетичного й аналітичного бухгалтерського обліку.

Форма № 1-опт (місячна) складається з одного розділу і містить дані обсягів оптового товарообороту за місяць та звітний період.

Форма № 1-опт (квартальна, річна) складається з трьох розділів.

Розділ I "Кількість працівників" (у звіті за рік) містить дані щодо середньої кількості працівників (штатних та позаштатних, працюючих за цивільно-правовими договорами та зовнішніх сумісників).

Розділ II "Продаж і запаси товарів" містить дані щодо продажу та запасів товарів на складах на кінець звітного року в кількісному та вартісному вираженні, перепродажу товарів іншим підприємствам оптової торгівлі та продажу товарів, які вироблені підприємствами на території України, у вартісному вираженні.

Розділ III "Оптовий товарооборот за кварталами звітного року" (у звіті за рік) містить дані щодо оптового товарообороту за кожен квартал звітного року та за рік у цілому.

4. Формування сукупності одиниць державного статистичного спостереження

Формування сукупності одиниць статистичного спостереження здійснюється на державному рівні.

У **генеральну сукупність** одиниць державного статистичного спостереження включають об'єкти, які мають такі ідентифікаційні та класифікаційні ознаки:

<i>№ п/п</i>	<i>Критерії формування генеральної сукупності</i>	<i>Класифікації</i>	<i>Ознака критеріїв формування</i>
1.	Інституційний сектор економіки	КІСЕ	S.11
2.	Тип статистичної одиниці	Довідник типів статистичних одиниць	підприємство
3.	Організаційна форма суб'єктів економіки	СКОФ	110-193, 230-270, 310-350, 510-590, 995
4.	Вид економічної діяльності	КВЕД	45.1, 45.31, 45.4, 46.2-46.7, 46.9
5.	Розмір підприємства	Довідник ознак розміру підприємства	незалежно від розміру
6.	Ознака економічної діяльності		активне

Спостереження є комбінованим, тобто поєднує два види обстежень: суцільне за формою № 1-опт (квартальна, річна) і вибіркове за формою № 1-опт (місячна).

Джерелом інформації для формування генеральної сукупності одиниць обстеження за формою № 1-опт (квартальна, річна) є Реєстр статистичних одиниць. Обстеження зі статистики оптової торгівлі за формою № 1-опт (квартальна, річна) є суцільним, тому генеральна сукупність у повному обсязі є основою для складання списків звітних одиниць цього обстеження.

Формування вибіркової сукупності одиниць за формою № 1-опт (місячна) здійснюється на основі сукупності звітних одиниць за формою № 1-опт (квартальна, річна) згідно з Методологічними положеннями щодо вибіркового статистичного спостереження підприємств оптової торгівлі, затвердженими наказом Держкомстату від 30.12.2009 № 507.

З метою забезпечення повноти та репрезентативності даних за показниками на державному та регіональному рівнях щоквартально та щомісячно здійснюється актуалізація сукупності одиниць державного статистичного спостереження. До пропозицій з актуалізації затверджених сукупностей одиниць державного статистичного спостереження уключаються підприємства з великими обсягами товарообороту. Якщо обсяг товарообороту менше 10 тис.грн. та протягом наступного кварталу не збільшується, то такі підприємства не включаються до пропозицій щодо актуалізації затверджених сукупностей одиниць державного статистичного спостереження. Якщо протягом 6 місяців підприємство не здійснює діяльності з оптової торгівлі (звіти з нульовими показниками), то таке підприємство включається до пропозицій з актуалізації затверджених сукупностей одиниць державного статистичного спостереження на вилучення.

5. Організація робіт щодо збору й обробки інформації

Інформація за формою № 1-опт (квартальна, річна) до Головного управління статистики надходить від респондентів на паперових носіях або в електронному вигляді.

Після введення в ПЕОМ первинних звітів або причин невідповідей респондентів, проведення арифметичного і логічного контролів та коригування в разі виявлення помилок дані каналами зв'язку передаються на державний рівень. На державному рівні здійснюється узагальнення інформації в цілому по країні та за регіонами.

Інформація за формою № 1-опт (місячна) до Головного управління статистики надходить від респондентів (за переліком, визначеним органами державної статистики) на паперових носіях або в електронному вигляді.

Після введення в ПЕОМ первинних звітів або причин невідповідей респондентів, проведення арифметичного і логічного контролів та коригування в разі виявлення помилок здійснюється узагальнення та розповсюдження вибірових даних на всю сукупність та розраховується обсяг оптового

товарообороту в цілому по регіону. Узагальнені та первинні дані каналами зв'язку передаються на державний рівень. На державному рівні здійснюється узагальнення інформації в цілому по країні.

Термін передачі інформації на державний рівень визначено планом державних статистичних спостережень.

6. Розробка та поширення результатів державного статистичного спостереження

На всіх рівнях обробки інформацію узагальнюють відповідно до ознаки території здійснення діяльності одиниці спостереження.

Органи державної статистики на регіональному та державному рівнях формують результати державного статистичного спостереження у розрізах:

- зведена інформація по країні в цілому, у розрізі регіонів;
- зведена інформація за видами економічної діяльності;
- зведена інформація за організаційними формами суб'єктів економіки.

За результатами спостереження органи державної статистики формують архів і динамічні ряди даних із метою їх збереження.

Публікація результатів державного статистичного спостереження здійснюється:

– у формі експрес-випуску "Продаж і запаси товарів (продукції) в оптовій торгівлі" за I квартал та 9 місяців звітного року, який розміщується на офіційному веб-сайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua / Експрес-випуски / Внутрішня торгівля);

– у вигляді щоквартального бюлетеня "Продаж і запаси товарів (продукції) в оптовій торгівлі" (www.ukrstat.gov.ua / Публікації / Внутрішня торгівля);

– у формі економічних доповідей "Продаж і запаси товарів (продукції) в оптовій торгівлі" за звітний рік та "Структура продажу продукції підприємствами оптової торгівлі" за I півріччя звітного року у Статистичному бюлетені №1 (www.ukrstat.gov.ua / Публікації / Комплексні публікації).

Також показники державного статистичного спостереження розміщуються в щомісячній економічній доповіді "Про соціально-економічне становище України" та Статистичному бюлетені № 1.

Дані державного статистичного спостереження користувачі можуть отримати відповідно до Порядку доступу до публічної інформації в Держстаті. При поширенні інформації користувачам виконуються вимоги Закону України "Про державну статистику" стосовно конфіденційності даних.

Директор департаменту
статистики торгівлі Держстату

А. О. Фризоренко

Список використаних джерел

1. Закон України "Про державну статистику" (зі змінами та доповненнями) від 17.09.1992 № 2614-XII [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.
2. Закон України "Про доступ до публічної інформації" (зі змінами та доповненнями) від 13.01.2011 № 2939-VI [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.
3. Закон України "Про інформацію" (зі змінами та доповненнями) від 02.10.1992 № 2657-XII [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.
4. Національний стандарт України "Роздрібна та оптова торгівля", затверджений наказом Держспоживстандарту України від 08.06.2004 № 130.
5. Методологічні положення щодо вибіркового статистичного спостереження підприємств оптової торгівлі, затверджених наказом Держкомстату від 30.12.2009 № 507.
6. Положення про Реєстр статистичних одиниць та формування основ сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств, затверджене наказом Держкомстату від 21.12.2009 № 481 [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.
7. Збірник статистичних вимог (Statistical requirements compendium (2010). – Євростат, 2010. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-RA-10-007-EN/EN/KS-RA-10-007-EN-EN.PDF.
8. Глосарій до плану статистичного спостереження, затверджений наказом Держкомстату України від 29.12.2009 № 498.
9. Термінологічний словник/наук. керівник О. О. Васечко - 1-е видан., - К.: ІВЦ Держкомстату України, 2004. – 140 с.